

Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
JÁN MAZÁK
prezentate la 26 iunie 2012¹

Cauza C-137/11

**Partena ASBL
împotriva
Les Tartes de Chaumont-Gistoux SA**

[cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată de cour du travail de Bruxelles (Belgia)]

„Securitate socială — Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 — Articolele 13 și 14c — Statul membru în care este exercitată o activitate — Nediscriminare — Libera circulație a persoanelor — Dreptul de stabilire”

I – Introducere

1. Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolelor 13 și 14c din Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 al Consiliului din 14 iunie 1971 privind aplicarea regimurilor de securitate socială în raport cu lucrătorii salariați, cu lucrătorii care desfășoară activități independente și cu membrii familiilor acestora care se deplasează în cadrul Comunității², astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1606/98 al Consiliului din 29 iunie 1998³, precum și a articolului 21 TFUE.

2. Cererea a fost formulată în cadrul unei acțiuni introduse de Partena ASBL (denumită în continuare „Partena”), casa de asigurări sociale pentru lucrători care desfășoară activități independente din Belgia, pe de o parte, și Les Tartes de Chaumont-Gistoux SA (denumită în continuare „societatea”), pe de altă parte, pentru recuperarea contribuțiilor sociale datorate de domnul Rombouts, mandatar al societății, pentru perioada cuprinsă între primul trimestru al anului 1999 și al patrulea trimestru al anului 2007.

3. Instanța de trimitere solicită clarificări cu privire la aspectul dacă administrarea din străinătate a unei societăți supuse la plata impozitului într-un stat membru poate fi considerată, din punctul de vedere al contribuțiilor sociale, o exercitare a acestei activități în statul membru respectiv. De asemenea, instanța de trimitere ridică problema dacă o prezumție irefragabilă, prevăzută de lege, conform căreia mandatarul unei societăți care administrează din străinătate o societate supusă la plata impozitului într-un stat membru intră sub incidența regimului de securitate socială aplicabil lucrătorilor care desfășoară activități independente din statul membru respectiv se opune articolului 21 TFUE.

¹ — Limba originală: engleza.

² — JO L 149, p. 2, Ediție specială, 05/vol. 1, p. 26.

³ — JO L 209, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 5, p. 76.

II – Contextul juridic

A – Dreptul Uniunii

4. Considerăm că în prezenta cauză sunt aplicabile articolul 45 TFUE și articolul 49 TFUE. De asemenea, sunt aplicabile articolele 13 și 14 din Regulamentul nr. 1408/71, cuprinse în titlul II din acest regulament, denumit „Stabilirea legislației aplicabile”.

B – Dreptul național

5. În dreptul belgian, aplicarea regimului de securitate socială al lucrătorilor care desfășoară activități independente este reglementată prin Decretul regal nr. 38 din 27 iulie 1967 privind aplicarea regimului de securitate socială al lucrătorilor care desfășoară activități independente⁴, care a fost modificat în special prin Decretul regal din 18 noiembrie 1996 privind dispozițiile financiare și de altă natură aplicabile statutului social al lucrătorilor care desfășoară activități independente, în temeiul titlului VI din Legea din 26 iulie 1996 privind modernizarea regimului de securitate socială și asigurarea funcționării sistemelor legale de pensii și al articolului 3 din Legea din 26 iulie 1996 care asigură condițiile fiscale pentru participarea Belgiei la uniunea economică și monetară⁵.

6. Articolul 3 alineatul 1 din Decretul regal nr. 38 privind aplicarea regimului de securitate socială al lucrătorilor care desfășoară activități independente prevede că „lucrătorul care desfășoară activități independente este orice persoană fizică ce desfășoară în Belgia o activitate profesională pentru care nu este angajat pe baza unui contract [...] de muncă sau a unui statut”.

7. Prin Decretul regal din 18 noiembrie 1996, la articolul 3 alineatul 1 din Decretul regal nr. 38 a fost adăugat un al patrulea paragraf, care are următorul cuprins:

„[P]ersoanele desemnate ca mandatarî într-o societate sau într-o asociație supusă la plata impozitului belgian pe profit sau la plata impozitului belgian aplicabil nerezidenților sunt prezumate, în mod irefragabil, că desfășoară în Belgia o activitate profesională în calitate de lucrător independent.”

8. Prin hotărârea nr. 176/2004 din 3 noiembrie 2004, Curtea Constituțională⁶ a declarat al patrulea paragraf al articolului 3 alineatul 1 din Decretul regal nr. 38 neconstituțional în ceea ce privește mandatarii societăților supuse la plata impozitului belgian pe profit sau la plata impozitului belgian aplicabil nerezidenților care nu administrează societatea în cauză din străinătate. Instanța menționată a considerat că prezumția irefragabilă referitoare la acești mandatarî era disproporționată întrucât îi împiedica pe mandatarî care își încetaseră activitatea să dovedească acest lucru în alt mod decât prin demisie și prin încetarea obligațiilor care le reveneau pe baza statutului de lucrători care desfășoară activități independente. Curtea Constituțională nu a considerat totuși că dispoziția în cauză era neconstituțională în ceea ce privește mandatarii care administrau aceste societăți din străinătate. Această instanță a apreciat că natura irefragabilă a prezumției putea fi considerată necesară pentru a garanta că acestor mandatarî li se aplica regimul de securitate socială al lucrătorilor care desfășoară activități independente, dat fiind că autoritatea națională nu avea în privința acestor persoane informațiile și competențele pe care le avea în raport cu mandatarii care administrează societăți în Belgia.

9. Potrivit articolului 15 alineatul 1 al treilea paragraf din Decretul regal nr. 38, societățile răspund în solidar pentru plata contribuțiilor mandatarilor lor.

4 — *Moniteur belge* din 29 iulie 1967, p. 8071.

5 — *Moniteur belge* din 12 decembrie 1996, p. 31.018 (denumit în continuare „Decretul regal nr. 38”).

6 — Cunoscută la acel moment sub denumirea de Cour d'arbitrage (Curtea de Arbitraj).

III – Acțiunea principală și întrebările preliminare

10. Societatea a fost înființată la 17 aprilie 1993 și este supusă sistemului de impozitare belgian întrucât sediul său social se află în această țară. La adunarea generală din 12 octombrie 1995, domnul Rombouts și domnul Van Acker dețineau fiecare jumătate din capitalul societății. În cadrul adunărilor generale din 7 iunie 2000 și din 7 iunie 2006, mandatul de administrator al acestora a fost reînnoit.

11. Domnul Rombouts are reședința în Portugalia de la sfârșitul anului 1999. Începând cu 1 ianuarie 2001 și până în iulie 2005, el a desfășurat în această țară o activitate salariată sau a beneficiat de indemnizații de șomaj. Potrivit instanței de trimitere, domnul Rombouts a desfășurat o activitate independentă în Portugalia din noiembrie 2007. Instanța amintită observă că societatea susține că această activitate independentă a început în noiembrie 2005.

12. La 28 mai 2008, Partena a notificat domnului Rombouts și societății o somație de plată pentru suma de 125 696,50 EUR, corespunzătoare contribuțiilor datorate de domnul Rombouts pentru perioada cuprinsă între primul trimestru al anului 1999 și al patrulea trimestru al anului 2007.

13. Prin acțiunea formulată la 5 august 2008, societatea a atacat această somație de plată la Tribunal du travail (Tribunalul pentru Litigii de Muncă) din Nivelles. Prin hotărârea din 14 decembrie 2009, Tribunal du travail a declarat, printre altele, că opoziția societății era întemeiată.

14. La 29 ianuarie 2010, Partena a declarat apel la cour du travail de Bruxelles (Belgia). În cursul procesului, Partena a admis că, având în vedere statutul de lucrător salariat pe care domnul Rombouts l-a avut în Portugalia de la 1 ianuarie 2001, acesta putea fi supus regimului de securitate socială al lucrătorilor care desfășoară activități independente din Belgia numai cu titlu complementar. Astfel, suma solicitată în prezent de Partena este de 68 317,61 EUR, majorată cu dobânzi, iar nu suma de 125 696,50 EUR.

15. Societatea solicită menținerea hotărârii pronunțate de Tribunal du travail și obligarea Partena la plata cheltuielilor de judecată. Societatea contestă susținerea conform căreia domnul Rombouts este supus regimului belgian de securitate socială al lucrătorilor care desfășoară activități independente. Cu titlu subsidiar, societatea solicită să se adreseze Curții o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare referitoare, printre altele, la conformitatea articolului 3 alineatul 1 al patrulea paragraf din Decretul regal nr. 38 cu articolul 18 CE (devenit articolul 21 TFUE).

16. În aceste condiții, cour du travail de Bruxelles (Belgia) a adresat Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) În vederea aplicării articolului 13 și a următoarelor din Regulamentul nr. 1408/71 și în special a articolului 14c, un stat membru poate, în cadrul competenței care îi este recunoscută pentru definirea condițiilor de impozitare potrivit regimului de securitate socială instituit pentru lucrătorii care desfășoară activități independente, să asimileze «administrarea din străinătate a unei societăți supuse la plata impozitului în acest stat» cu desfășurarea unei activități pe teritoriul său?
- 2) Articolul 3 alineatul 1 al patrulea paragraf din Decretul nr. 38 din 27 iulie 1967 de organizare a regimului de securitate socială al lucrătorilor care desfășoară activități independente este compatibil cu dreptul Uniunii Europene și în special cu libertatea de circulație și de sedere garantată prin articolul 21 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în condițiile în care nu permite unei persoane care are reședința în alt stat membru și administrează din străinătate o societate supusă la plata impozitului belgian să răstoarne prezumția de impozitare potrivit regimului de securitate socială al lucrătorilor care desfășoară activități independente, în timp ce mandatarul care are reședința în Belgia și nu administrează o asemenea societate din

străinătate are posibilitatea de a răsturna această prezumție și de a face dovada că nu desfășoară o activitate independentă în sensul articolului 3 alineatul 1 primul paragraf din Decretul regal nr. 38?”

IV – Procedura în fața Curții

17. Societatea, guvernul belgian și Comisia au prezentat observații scrise. Acestea au prezentat de asemenea observații orale în ședința din 22 martie 2012.

V – Aprecieri

A – Admisibilitate

18. Guvernul belgian ridică două excepții de inadmisibilitate.

19. În primul rând, guvernul belgian consideră că cele două întrebări preliminare sunt inadmisibile, întrucât prezumția irefragabilă în cauză nu este aplicabilă domnului Rombouts. Această prezumție se aplică numai mandatarilor care administrează din străinătate societăți care au sediul social în Belgia și care nu declară niciun venit obținut în acest stat în calitate de mandatar invocând titlul gratuit al mandatului lor. Potrivit guvernului belgian, se procedează astfel cu scopul de a se evita plata contribuțiilor sociale, întrucât, pentru a fi considerat lucrător care desfășoară activități independente în Belgia, un lucrător trebuie să desfășoare, printre altele, o activitate profesională, noțiune care impune ca activitatea să fie prestată în schimbul unei remunerații.

20. Guvernul belgian susține că, în perioada în discuție în acțiunea principală, domnul Rombouts era supus impozitului aplicabil nerezidenților ca urmare a activității sale prestate în calitate de mandatar al societății în conformitate cu articolul 2 alineatul 1 primul paragraf litera (a), cu articolul 227 alineatul 1 și cu articolul 228 alineatul 1 din Codul impozitelor pe venit din 1992 și cu articolul 16 din Tratatul privind dubla impunere dintre Belgia și Portugalia⁷.

21. În plus, potrivit guvernului belgian, domnul Rombouts nu a contestat faptul că era supus impozitului belgian pe venit. Contribuțiile sale sociale erau calculate pe baza veniturilor obținute în calitate de mandatar, care erau luate în considerare de administrația fiscală și comunicate către Institut National d'Assurances Sociales pour Travailleurs Indépendants (denumit în continuare „Inasti”). Astfel, nici domnul Rombouts și nici societatea nu pot invoca titlul gratuit al mandatului acestuia întemeindu-se pe neîndeplinirea condiției privind exercitarea unei activități profesionale.

22. În al doilea rând, potrivit guvernului belgian, întrebările preliminare sunt inadmisibile întrucât prin acestea se solicită să se stabilească dacă dreptul național este compatibil cu dreptul Uniunii.

23. În opinia noastră, nu există niciun motiv pentru ca prima excepție de inadmisibilitate ridicată de guvernul belgian să poată fi primită. Deși interpretarea legislației fiscale naționale și internaționale propusă de guvernul belgian ar putea fi corectă, considerăm că din decizia de trimitere rezultă în mod clar că litigiul care trebuie soluționat de instanța de trimitere privește aplicabilitatea legislației belgiene în materie de securitate socială în privința domnului Rombouts. O astfel de apreciere se întemeiază în

⁷ — *Moniteur belge* din 2 martie 1971, p. 2613, și, respectiv, din 5 aprilie 2001, p. 11473.

mod necesar pe normele cuprinse în titlul II din Regulamentul nr. 1408/71, prin care este stabilită legislația aplicabilă. În plus, instanța de trimitere solicită îndrumări cu privire la interpretarea normelor privind libera circulație prevăzute de tratat⁸. În acest condiții, întrebările preliminare sunt admisibile.

24. În ceea ce privește a doua excepție de inadmisibilitate prin care se susține că întrebările preliminare urmăresc să clarifice dacă dreptul național este compatibil cu dreptul Uniunii, este suficient să se afirme că din modul de redactare a acestor întrebări rezultă în mod clar că prin intermediul lor se solicită o interpretare a dreptului Uniunii, în acest caz, a unor diverse dispoziții din Regulamentul nr. 1408/71 și a normelor privind libera circulație.

B – *Fond*

1. Prima întrebare

25. Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă un stat membru poate să prevadă, în temeiul articolelor 13 și 14c din Regulamentul nr. 1408/71, că mandatarul unei societăți supuse impozitării în statul membru respectiv⁹ exercită în acel stat o activitate chiar dacă mandatarul administrează societatea din străinătate. Astfel, prin intermediul primei întrebări se solicită îndrumări cu privire la locul în care se desfășoară o activitate salariată sau independentă în conformitate cu dispozițiile menționate mai sus.

26. Articolele 13 și 14c din Regulamentul nr. 1408/71 fac parte din titlul II din acest regulament, denumit „Stabilirea legislației aplicabile”. Potrivit unei jurisprudențe constante, dispozițiile Regulamentului nr. 1408/71 care stabilesc legislația aplicabilă formează un sistem de norme conflictuale al cărui caracter complet are ca efect depozedarea legiuitorilor naționali de puterea de a stabili întinderea și condițiile de aplicare a legislației naționale în acest domeniu cu privire la persoanele supuse acestuia și la teritoriul în interiorul căruia își produc efectele dispozițiile naționale¹⁰.

27. Scopul dispozițiilor din cadrul titlului II din Regulamentul nr. 1408/71 nu este numai de a garanta că persoanele care intră sub incidența acestui regulament nu sunt lăsate fără protecția oferită de regimurile de securitate socială pentru motivul că nu există o legislație care să li se aplice, ci și de a împiedica aplicarea simultană a mai multor sisteme legislative naționale și complicațiile pe care aceasta le-ar putea determina¹¹.

28. Normele conflictuale prevăzute de Regulamentul nr. 1408/71 se impun în mod imperativ statelor membre și aplicarea acestor norme nu depinde decât de situația obiectivă în care se găsește lucrătorul interesat¹².

29. În opinia noastră, ținând seama de caracterul imperativ al normelor în cauză și chiar de scopul însuși al titlului II din Regulamentul nr. 1408/71, un stat membru nu își poate atribui în mod unilateral puterea de a stabili dacă un lucrător intră sub incidența legislației sale statuând că lucrătorul respectiv a desfășurat o activitate în acest stat membru în cazul în care un astfel de demers nu corespunde situației obiective în care se află lucrătorul interesat și normelor imperative de stabilire a legislației aplicabile.

8 — A se vedea punctul 36 de mai jos.

9 — A se vedea punctul 10 de mai sus.

10 — A se vedea în acest sens printre altele Hotărârea din 12 iunie 1986, Ten Holder (302/84, Rec., p. 1821, punctul 21), și Hotărârea din 10 iulie 1986, Luijten (60/85, Rec., p. 2365, punctul 14).

11 — A se vedea prin analogie Hotărârea din 5 iulie 2005, van Pommeren-Bourgonadien (C-227/03, Rec., p. I-6101, punctul 34).

12 — A se vedea Hotărârea din 14 octombrie 2010, van Delft și alții (C-345/09, Rep., p. I-9879, punctul 52).

30. Astfel cum a statuat Curtea în Hotărârea Aldewereld¹³, legislația aplicabilă rezultă în mod obiectiv din dispozițiile titlului II din Regulamentul nr. 1408/71, ținând seama de elementele de legătură dintre situația în cauză și legislația statelor membre. În opinia noastră, o constatare contrară ar risca să priveze titlul II din Regulamentul nr. 1408/71 privind normele de stabilire a legislației aplicabile de orice scop și de orice efect real, în special în cazul în care această abordare ar fi adoptată de mai multe state membre.

31. În prezenta cauză, din dosarul prezentat Curții rezultă că, pe lângă faptul că a acționat ca mandatar al societății, domnul Rombouts a avut, începând din noiembrie 2007, statutul de lucrător care desfășoară activități independente în Portugalia (deși societatea susține că perioada în care domnul Rombouts a desfășurat activități independente a început în noiembrie 2005), iar în perioada cuprinsă între 1 ianuarie 2001 și iulie 2005 a avut calitatea de lucrător salariat sau a beneficiat de indemnizație de șomaj în Portugalia.

32. Deși momentul exact în care domnul Rombouts a început să desfășoare activități independente în Portugalia este încă în discuție, este evident că în momentul în care a devenit lucrător care desfășoară activități independente în Portugalia acesta nu era supus legislației belgiene în materie de securitate socială pentru activitatea pe care o desfășura în calitate de mandatar al societății¹⁴. Așadar, litigiul supus soluționării de către instanța de trimitere privește în esență perioadele în care domnul Rombouts a avut statutul de lucrător salariat sau de șomer în Portugalia. În această privință, considerăm că instanța de trimitere solicită îndrumări cu privire la aplicarea articolului 14c litera (b)¹⁵ și a articolului 13 alineatul (2) litera (b)¹⁶ din Regulamentul nr. 1408/71 în ceea ce privește activitatea desfășurată de domnul Rombouts în calitate de mandatar al societății în timp era rezident în Portugalia.

33. Sub rezerva verificării de către instanța de trimitere, din dosarul prezentat Curții rezultă că, în lumina situației obiective a domnului Rombouts, acesta și-a exercitat în mod efectiv sau concret atribuțiile de mandatar al societății „pe teritoriul”¹⁷ Portugaliei. Deși exercitarea acestui mandat poate produce efecte în Belgia, astfel cum susține guvernul belgian¹⁸, efectele respective nu pot modifica totuși situația obiectivă a domnului Rombouts. Situația obiectivă a domnului Rombouts este un aspect de fapt pe care instanța de trimitere trebuie să îl aprecieze în mod individual în conformitate cu titlul II din Regulamentul nr. 1408/71, iar nu pe baza unei prezumții irefragabile stabilite *a priori* și în mod abstract de legislația națională.

13 — Hotărârea din 29 iunie 1994 (C-60/93, Rec., p. I-2991, punctul 20). Astfel cum a arătat Comisia în observațiile sale, deși un stat membru beneficiază de libertatea de a defini noțiunile „persoană salariată” și „persoană care desfășoară activități independente” prevăzute de Regulamentul nr. 1408/71, acesta nu poate decide dacă persoanele respective și-au exercitat activitatea pe teritoriul său.

14 — Astfel, chiar și în cazul în care s-ar considera că activitatea sa ca mandatar al societății a constituit o activitate independentă în Belgia, din momentul în care a devenit lucrător care desfășoară activități independente în Portugalia și în conformitate cu articolul 14a alineatul (2) din Regulamentul nr. 1408/71, domnului Rombouts ar trebui să i se aplice legislația portugheză în materie de securitate socială. A se vedea Hotărârea din 30 ianuarie 1997, de Jaeck (C-340/94, Rec., p. I-461, punctul 11).

15 — Potrivit articolului 14c litera (b) din Regulamentul nr. 1408/71, în cazurile prevăzute în anexa VII la acest regulament, o persoană care desfășoară o activitate salariată într-un stat membru și o activitate independentă în alt stat membru se supune simultan legislației din fiecare dintre aceste state membre. În consecință, aceasta trebuie să plătească contribuțiile care îi sunt impuse de legislația fiecărui stat. Hotărârea din 9 martie 2006, Piatkowski (C-493/04, Rec., p. I-2369, punctul 22).

16 — Potrivit articolului 13 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 1408/71, persoana care desfășoară o activitate independentă pe teritoriul unui stat membru se supune legislației statului respectiv, chiar dacă are reședința pe teritoriul altui stat membru. A se vedea Hotărârea din 19 noiembrie 2009, Filipiak (C-314/08, Rep., p. I-11049, punctul 64).

17 — A se vedea textul articolului 13 alineatul (2) litera (b), al articolului 14c litera (b), precum și al articolului 14a alineatul (2) din Regulamentul nr. 1408/71, care reia această formulare.

18 — Guvernul belgian a subliniat că actele adoptate de mandatarii societății produc efecte juridice în Belgia. Astfel, potrivit guvernului menționat, activitatea profesională în cauză este exercitată în Belgia conform articolului 14c litera (b) din Regulamentul nr. 1408/71, chiar dacă acțiunile sunt prestate din alt stat membru (în acest caz, din Portugalia) prin intermediul mijloacelor moderne de comunicare. În plus, guvernul belgian observă că acțiunile domnului Rombouts reprezintă acțiunile societății înseși.

34. În consecință, având în vedere atât scopul, cât și modul clar de redactare a articolului 13 alineatul (2) litera (b) și a articolului 14c litera (b) din Regulamentul nr. 1408/71, care fac parte din normele imperative de stabilire a legislației aplicabile prevăzute în titlul II din regulamentul menționat, considerăm că aceste dispoziții trebuie interpretate în sensul că se opun ca un stat membru să asimileze „administrarea din străinătate a unei societăți supuse la plata impozitului în acest stat” cu desfășurarea unei activități pe teritoriul său în cazul în care un astfel de tratament nu corespunde situației obiective în care se află lucrătorul interesat, iar activitatea respectivă este exercitată în mod efectiv pe teritoriul unui alt stat membru.

2. A doua întrebare

35. Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită Curții să stabilească dacă articolul 21 TFUE se opune unei legislații naționale care instituie o prezumție irefragabilă precum cea în discuție în acțiunea principală.

36. În opinia noastră, astfel cum a subliniat instanța națională în decizia de trimitere¹⁹, situației de fapt din acțiunea principală i se aplică mai degrabă articolul 45 TFUE privind libera circulație a lucrătorilor și articolul 49 TFUE privind dreptul de stabilire decât articolul 21 TFUE. Articolul 21 TFUE, care prevede, în general, dreptul oricărui cetățean al Uniunii la libera circulație și ședere pe teritoriul statelor membre, își găsește o expresie specifică în articolele 45 TFUE și 49 TFUE²⁰.

37. Potrivit unei jurisprudențe constante, ansamblul dispozițiilor din Tratatul FUE referitoare la libera circulație a persoanelor vizează facilitarea exercitării de către resortisanții Uniunii a activităților profesionale de orice natură pe teritoriul Uniunii și se opune măsurilor care i-ar putea defavoriza pe aceștia atunci când doresc să exercite o activitate economică pe teritoriul unui alt stat membru. În consecință, articolele 45 TFUE și 49 TFUE se opun oricărei măsuri care, chiar și atunci când se aplică fără discriminare pe motiv de cetățenie sau de naționalitate, este susceptibilă să îngreuneze sau să facă mai puțin atractivă exercitarea de către resortisanții Uniunii a libertăților fundamentale garantate de tratat²¹.

38. În acțiunea principală, sub rezerva verificării efectuate de instanța de trimitere, ar părea că prezumția aplicabilă în temeiul articolului 3 alineatul 1 al patrulea paragraf din Decretul nr. 38 nu este discriminatorie pe motiv de cetățenie a mandatarilor în cauză. Totuși, această dispoziție de drept național ar părea să producă efectul de a dezavantaja mandatarii unor societăți aflați într-o situație similară cu cea a domnului Rombouts, pentru motivul că aceștia și-au exercitat dreptul la liberă circulație pe teritoriul Uniunii, în raport cu mandatarii care nu au exercitat un astfel de drept.

39. În primul rând, în timp ce unui mandatar care și-a exercitat dreptul la liberă circulație și administrează din străinătate o societate i se aplică o prezumție irefragabilă conform căreia acesta desfășoară o activitate profesională în Belgia și este astfel obligat să plătească în acest stat contribuții sociale pentru activitatea respectivă, un mandatar care nu și-a exercitat dreptul la liberă circulație poate răsturna această prezumție invocând hotărârea nr. 176/2004 a Curții Constituționale belgiene din 3 noiembrie 2004 și poate prezenta elemente de probă care să demonstreze că nu exercită o activitate în calitate de lucrător care desfășoară activități independente în sensul articolului 3 alineatul 1 primul paragraf din Decretul regal nr. 38.

19 — Astfel cum reiese în mod clar din decizia de trimitere, domnul Rombouts a părăsit Belgia pentru a se stabili în Portugalia și a avut în acest din urmă stat membru calitatea de salariat, de șomer și de lucrător care desfășoară activități independente.

20 — A se vedea prin analogie Hotărârea din 1 octombrie 2009, Leyman (C-3/08, Rep., p. I-9085, punctul 20 și jurisprudența citată).

21 — Hotărârea din 1 aprilie 2008, Gouvernement de la Communauté française și Gouvernement wallon (C-212/06, Rep., p. I-1683, punctele 44 și 45 și jurisprudența citată).

40. În al doilea rând și mai important, aplicarea prezumției irefragabile în cauză expune mandatarii societăților supuse regimului de impozitare belgian care își execută în mod efectiv sau concret mandatul din alt stat membru la riscul de a fi obligați să plătească contribuții sociale pentru aceeași activitate în două state membre.

41. Tocmai acest risc se dorește a fi evitat prin dispozițiile titlului II din Regulamentul nr. 1408/71.

42. Guvernul belgian afirmă că scopul legislației naționale în cauză și în special al prezumției irefragabile este de a preveni fraudarea sistemului de securitate socială din Belgia prin intermediul unor detașări artificiale. Datorită mijloacelor moderne de comunicare, mandatarii societăților pot executa din străinătate mandatul primit de la societăți cu scop lucrativ cu sediul în Belgia. Potrivit guvernului belgian, nedeclarând administrației fiscale belgiene venitul obținut în calitate de mandatar și susținând că mandatul lor este cu titlu gratuit, mandatarii pot eluda plata contribuțiilor sociale obligatorii datorate în calitate de lucrători care desfășoară activități independente în Belgia.

43. Deși obiectivul de a preveni fraudarea sistemului de securitate socială este laudabil și trebuie, așadar, încurajat, în special prin măsuri de coordonare sau de armonizare adoptate în temeiul legislației Uniunii, considerăm că prezumția irefragabilă în cauză, care are drept scop prevenirea fraudării sistemului de securitate socială din Belgia, este complet inadecvată pentru a preveni astfel de fraude în acest stat membru în condițiile în care mandatarii societăților sunt supuși, ca urmare a situației lor obiective și a aplicării normelor imperative prevăzute în titlul II din Regulamentul nr. 1408/71, sistemului de securitate socială din alt stat membru.

44. În consecință, sub rezerva verificării de către instanța de trimitere a situației de fapt și a împrejurărilor din acțiunea principală și, mai mult, a situației obiective a domnului Rombouts, ar părea să nu existe nicio problemă de fraudare a sistemului de securitate socială din Belgia din perspectiva activității sale de mandatar al societății, care pare a fi exercitată pe teritoriul Portugaliei.

45. În consecință, considerăm că articolul 45 TFUE și articolul 49 TFUE trebuie interpretate în sensul că se opun adoptării de către un stat membru a unei dispoziții precum articolul 3 alineatul 1 al patrulea paragraf din Decretul nr. 38 în măsura în care aceasta nu permite unei persoane rezidente în alt stat membru și care administrează în mod efectiv din acest alt stat membru o societate supusă impozitării în primul stat membru să prezinte elemente de probă care să dovedească faptul că desfășoară în mod efectiv activitatea respectivă pe teritoriul acestui alt stat membru și astfel să răstoarne prezumția conform căreia îi este aplicabil regimul de securitate socială al lucrătorilor care desfășoară activități independente din primul stat membru.

VI – Concluzie

46. Pentru motivele prezentate mai sus, considerăm că la întrebările adresate de cour du travail de Bruxelles (Belgia) trebuie să se răspundă astfel:

„– Articolul 13 alineatul (2) litera (b) și articolul 14c litera (b) din Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 al Consiliului din 14 iunie 1971 privind aplicarea regimurilor de securitate socială în raport cu lucrătorii salariați, cu lucrătorii care desfășoară activități independente și cu membrii familiilor acestora care se deplasează în cadrul Comunității, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1606/98 din 29 iunie 1998, care fac parte din normele imperative de stabilire a legislației aplicabile prevăzute în titlul II din regulamentul menționat, trebuie interpretate în sensul că se opun ca un stat membru să asimileze «administrarea din străinătate a unei societăți supuse la plata impozitului în acest stat» cu desfășurarea unei activități pe teritoriul său în cazul în care un astfel de tratament nu corespunde situației obiective în care se află lucrătorul interesat, iar activitatea respectivă este exercitată în mod efectiv pe teritoriul unui alt stat membru.

- Articolul 45 TFUE și articolul 49 TFUE trebuie interpretate în sensul că se opun adoptării de către un stat membru a unei dispoziții precum articolul 3 alineatul 1 al patrulea paragraf din Decretul nr. 38 din 27 iulie 1967 în măsura în care aceasta nu permite unei persoane rezidente în alt stat membru și care administrează în mod efectiv din acest alt stat membru o societate supusă impozitării în primul stat membru să prezinte elemente de probă care să dovedească faptul că aceasta desfășoară în mod efectiv activitatea respectivă pe teritoriul acestui alt stat membru și astfel să răstoarne prezumția conform căreia îi este aplicabil regimul de securitate socială al lucrătorilor care desfășoară activități independente din primul stat membru.”